

דבר המערכת

בפרשתינו: וַיְדַבֵּר ה', אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן
לְאמֹר: אָדָם, כִּי-יִהְיֶה בְעוֹר-בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת
אוֹסֶפֶת אוֹ בְהֵרֵת, וְיִהְיֶה בְעוֹר-בְּשָׂרוֹ לְנֹעַ
צָרַעַת; וְהוּבָא אֶל-אַהֲרֹן הַכֹּהֵן, אוֹ אֶל-אֶחָד
מִכֹּהֲנֵי הַכֹּהֲנִים: וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת-הַנֶּגַע בְּעוֹר-
הַבָּשָׂר וְשָׁעַר בְּנֹעַ הַפֶּה לְכֹן.

רואים אנו בכל פרשת המצורע, אם זה בבגדים המצורעים או באדם או בעור, בכל דבר שקשור לטומאת מצורע הענין והובא אל הכהן, והתורה אומרת לנו בדיוק מה הכהן צריך לראות, אם פשה וכו' או יטמא, אם לא פשה ולא התרבה, אם זה על האדם או על הבגד, או בפרשה הבא פרשת מצורע על קירות הבית, או באופן כזה וכזה יסגיר הכהן את האדם או הבגד או הבית, ובאופן אחר ב"כ כשהתרבה יטמא הכהן את המצורע.

וכך זה גם בבגד, אם זה נשאר באותו גודל ישרוף את קטע הבגד הזה, אם זה מתרבה גם אחרי שחתכו את קטע הבגד אזי ישרפו את כל הבגד, וכך בבית אם זה נשאר במקומו אז ינתצו את קטע הקיר אם זה אח"כ שוב חוזר או מתרבה אז יחרסו את כל הבית.

רואים אנו גם בכל פרשת המצורע אופנים שונים של האופן הראשון זה שאינו נגע צרעת ברורה, אלא מסגירים אותו לחכות שבוע, עד כי יראו אם זה נגע אמיתי או סתם כתם וכו', ואח"כ רואים אם נתרבה או ירד וכו', וקצת תמוה אם הנגע הוא דבר משמים כמו שמבואר במפרשים שהנגע בא להורות על האדם לחזור למוטב, אז אם האדם לא טמא וזה סתם איזה כתם, אז למה היה האדם צריך להיות בהסגר שבוע? וכי מה חטא? וזה הוא כן נגע אמיתי, אז למה זה לא היה באופן שמיד יראו שזה נגע ואדם כזה טמא.

ועוד יש לדייק דהרי ידוע שכל פרשת המצורע אם זה בבגד בכלי או באדם בכל מיני אופנים, הרי זה עונש ורמז מן משמים על עבירות שאדם עשה והקב"ה שולח לו את המכה הזאת כדי שיבקש תשובה ובוזה יהיה לו התיקון, והרי התורה אומרת לנו בדיוק את כל ההלכות של המצורע או של הבגד, ואם יראה אדם שכן וכך יש לו או על בגדו, אז למשל ישרוף מיד את הבגד ויחוסך ללכת לכהן וכו', וכמו"כ על קירותיו בבית, או שסיגור את החדר הזה ואף אחד לא יראה ולא ידע, או שסיגור את עצמו שלא יראהו אנשים את הנגע שיש עליו, ויחכה אם זה יעבור, או טוב, ואם לא יעבור אז יכריז על עצמו טמא, וכשיסתיים ויעבור הנגע יביא את הקורבן וכו', ולמה צריכים את ההבאה לכהן.

אלא רואים אנו מהפרשיות הארוכות האלו של המצורע, שיעיקר התיקון של האדם כשמגיע לו נגע, כעונש על איזה חטא שעשה במודע או בלא

מודע, הצורך הוא לבוא אל הכהן, והוא הצדיק, לבוא לדבר עם הצדיק שיתוודה בפניו ושיתן לו דרך התשובה, וזה המטרה של ההבאה וההגעה לכהן, כי לפעמים הקב"ה שולח לאדם נגע על חתיכת בגד, ואם יש לו שכל לבוא אל הצדיק לבקש דרך תשובה וללמוד להבא לא לחזור על הדברים הלא טובים או יסתפק בזה, או שזה יעבור או שיצטרך רק לחתוך קטע מהבגד, ולפעמים העבירה יותר גדולה שהקב"ה שולח את הנגע על בשרו, ואז יש לו בושות לבוא אל הכהן, ומסגירים אותו ומכריזים עליו טמא, ואז בוזה יהיה לו התיקון, אבל אם יתחכם האדם, לומר בעצמו הנה זה הגיע על הבגד, אזרוק אשורף את הבגד, או אסתיר את הנגע על עצמי, או על קירות הבית, אזי הקב"ה ירחיב את הנגע על כל בשרו, או יתפשט על כל קירות הבית, או שזה יעבור אצלו מבגד לבגד, עד כי לא יהיה לו עצה אלא לבוא אל הכהן, לבוא לבקש את התיקון, אבל זה כבר יהיה מאוחר, כי בניתיים הפסיד את הסבל שסבל, והרבה מבגדיו יצטרך לשרוף, או שסובל הוא על כל גופו מהנגע, או שיצטרך לנתוח את כל הבית.

וזה לשון רבינו בפרשת מצורע: ויצא הכהן כו' וראה הכהן והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע. תיבת נג"ע מיותר לכאורה. וגם מ"ן הצרוע אין לו ביאור. ועל פי מ"ש לעיל יונה, דהנה צרעת" מיקרי המכה שבגופו בגשמי, ונגע הצרעת הוא נגעי הנפש שמכחם בא הצרעת בגופו. לזה אמר כאשר יראה הכהן המבין שכבר נרפא נגע הצרעת (על ידי התשובה), דהיינו נגעי בתי הנפש והוה מן הצרוע, שהרפואה באה מן הצרוע בעצמו כאשר ישוב ויתחרט, מה שאין כן בהיותו עוסק ברפואות טבעיות לרפא את הגשמיות, והנגע צרעת הפנימיות כדקאי קאי, זה לא נרפא עדיין עד אשר ישוב אל י"י ויחרמו: עכ"ל"ק.

וזה מרמז על האדם, שקודם הקב"ה שולח לו את הנגע בצורה לא ודאית, בצורה שדבר ראשון תבוא אל הכהן, אז אם יהיה לו שכל לקבל על עצמו את הדרך הטובה ולבקש מהכהן שהוא הצדיק דרך תשובה, אזי יש לו סיכוי שאחרי שהסגירו הכהן שבוע, יראה שלא נתרבה או שכבר נרפא הנגע, ואזי כבר קיבל את התשובה, אבל לפעמים שהאדם לא לומד מהמכה הקטן מהרמז וממכתם הקטן, ואמנם הלך לכהן, הכהן הסגיר אותו, אבל לא קיבל על עצמו לגמרי את דרך הטובה, אזי הנגע מתרבה ואזי יטמא ויעבור את הבושות, ועד שיקבל על עצמו את התשובה ע"י הכהן שהוא הצדיק וישבו מחטאותיו עד שיעבור הנגע ויביא את קרבנו ויכופר על חטאיו.

אז אם יש לאדם שכל ודעת כשמקבל הוא מכה קטנה מהשמים, זה כי רוצים להתנהג עימו ברחמים וחסדים, ולרמוז לו שצריך לפשפש במעשיו, ואם לומד מהאזהרה הזו

אגרא דכלה

ה"ד, ונגלה לו רמזותם בתורה היכן הוא, אבל משה לא למד כל זה לישראל, רק התורה בכללה ועיקרי הדינים וההלכות, אבל הרמזות מדקדוקי המצוה היכן הם נלמדים מהתורה, זה לא למד להם, כי זה שיין לשורשי הנשמות שבכל דור, שכל אחד יוציא מן הכח אל הפועל מהתורה מיץ חלב ותמאה השיין לשורש נשמתו, ועיין כל זה לישראל כעת היכן רמזים כל שאמר הש"י כתב לך דייקא את הדברים האלה, שאתה מבין במכתב כל שינוי המכתב והאותיות רמזותם וסודם, אבל לא תלמד זה לישראל כעת היכן רמזים כל דיקדוקי המצות שבתורה שבעל פה בתורה שבכתב, כי על פי הדברים האלה (שהם בעל פה) כרתי אתך ברית ואת ישראל, כלום שייכת התורה שבעל פה לחדש בכל דור, ואתה תתלבש עצמך בכל תלמוד ותיק שעתיד לחדש תורה שבעל פה על ידי התורה שבכתב בכל דור. וזהו כרתי "אתך וכו' ואת ישראל, על כן אין הזמן גרמא כעת לחדש כל הרמזות והסודות, והבן מאד:] והוצרך לומר דבר אל בני ישראל, שיאמרו הדבר כעת בפירוש לכל עדת בני ישראל, ואם כן דבר אל בני ישראל צריכא לגופא, על כרחך אשמועינן בתיבת לאמ"ר הדין הנ"ל, נ"ל, [דהיינו שהלאמר כאן כוונתו שזוהי דבר שיכול משה למסור לאחרים, ואינו דבר שדיבר הקב"ה אליו בלבד, מבלי שימסורו לאחרים, והוסיף לו הקב"ה כאן דבר אל בני ישראל שזוהי הציווי שחייב למסורו לכלל ישראל כבר כעשוי, ואל יחכה לתלמידי חכמים שהם יוציאו את המצוות האלו מכללי ומצוות התורה].

מצורע:

זאת תהיה תורת המצורע וכו'. זה לכאורה מיותר, דלא הוה ליה למימר רק ביום טהרת מצרע יבוא אל הכהן. והנראה דהנה לענייני הכשר מצרע יש טעמים לפי הפשט, וכמו שדרשו רז"ל (ערכין ט"ז ע"ב) שמביא צפרים המפטפטין, להיות שהנגעים באים על פטפוטי דברים לשון הרע. עץ ארז (ויקרא יד ד), לפי שהנגעים באים על גסות הרוח. שני תולעת ואזוב, מה תקנתו ישפיל עצמו כתולעת ואזוב (הביא כל זה רש"י ז"ל). והנה עיקר הטהרה כשמשים על לבו כל אלה לשוב בתשובה שלימה, מה שאין כן כשמביא הקרבנות מצות אנשים מלומדה ולא ישים לבו להטעמים,

וידבר י"י אל משה לאמר. באתי להתבונן הנה מה דקשיא לי בכל התורה כולה בכל מקום שנאמר לאמ"ר, הוא לאמר לזולת, והנה אף על פי כן יקשה כיון שנאמר אחר כך (ויקרא יב ב) דבר אל בני ישראל, למה לי לאמר. והנה רז"ל (יומא ד' ע"ב) [אמר רבי (מוסיא בר בריה דרבי מסיא משמיה דרבי מנסיא) רבה מניין לאומר דבר לחבירו שהוא בל יאמר עד שיאמר לו לך אמור שנאמר וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר] דרשו מכאן שכל האומר דבר לחבירו הוא בבל יאמר, עד שיאמר לו אמור. והנה יש להתבונן בדבריהם דזה היה נשמע מדבר אל בני ישראל, דאי לאו לאשמועינן הך דינא, למה לי דבר אל בני ישראל, בודאי כל התורה כולה לישראל מורשה קהלת יעקב. ונ"ל דאי לאו הלאמ"ר, הוה אמינא דדבר אל בני ישראל צריך לגופא, כי היכי דלא נימא דנתגלה הדבר למשה בשביל כל ישראל, והתלמיד חכמים שבכל דור יוציאו זה מכללי התורה, כמו שנתגלה למשה אפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש (ירושלמי פאה פ"ב ה"ד) [וז"ל הירושלמי: רבי"ל אמר עליהם ועליהם כל ככל דברים הדברים מקרא משנה תלמוד ואגדה אפ"י מה שתלמיד ותיק עתיד להורות לפני רבו כבר נאמר למשה בסני מה טעם יש דבר שיאמר אדם ראה זה חדש הוא וגו' משיבו תבירו ואומר לו כבר היה לעולמים], ומשה לא גילה כל אלה עד עת בא זמן התלמיד חכם שהוא חלקו בתורה, ויגלה הדבר על ידי משה שהוא בחינת הדעת שבאותו התלמיד חכם, וכמ"ש לעיל בפרשת תשא. [ויאמר י"י אל משה כתב לך את הדברים האלה כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל (שמות לד כז). יש להתבונן מהו כתב לך, וכי למשה לבדו וכתבה התורה. וגם התיינת טעם כי על פי וכו', וסיים "ואת ישראל, ומתחילה בכתיבה רק לו לבדו. והנראה כל תורה שבעל פה אפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, רמזה הכל בתורה שבכתב על ידי חסירות ויתרות, והתנין והעקומות, ולפופות וכתרים, וקרי וכתבי, וגימטריאות וחשבונות, והאשי תיבות וסופי תיבות, ויכוזא הכל כנודע. והנה למשה נגלה אפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש כמו שאמר רז"ל (ירושלמי פאה פ"ב

